

Φωτογραφίες απο τους Φιλιάτες Θεσπρωτίας

[Οδοιπορώντας στο Φιλιάτι...](#)

[Ενα φωτεινό παράδειγμα](#)

[Οι δασκάλες της Οικοκυρικής σχολής Φιλιατών](#)

[Για το Φιλιάτι...](#)

Αθλητικός Σύλλογος "Άρης Φιλιατών"

•

Φιλιάτες

Οι Φιλιάτες είναι κομόπολη του νομού Θεσπρωτίας και έδρα του Δήμου Φιλιππιάδων με περίπου 2500 μόνιμους κατοίκους. Η πόλη είναι κτισμένη σε ένα μικρό οροπέδιο, σε υψόμετρο 200 μέτρων και απέχει περίπου 17 χιλιόμετρα από την Ηγουμενίτσα.

Παρά την έλλειψη σχετικών μαρτυριών, υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις που οδηγούν στην υπόθεση για την ύπαρξη εδώ κάποιου ρωμαϊκού οικισμού που θα υπαγόταν διοικητικά στη ρωμαϊκή αποικία της Φωτικής. Μια τέτοια ένδειξη προσφέρει η σπουδαία στρατηγική θέση των Φιλιατών, από την οποία μπορούσε κανείς να ελέγχει τον ρωμαϊκό δρόμο που από το αλβανικό έδαφος οδηγούσε στην κοιλάδα του Καλαμά. Άλλη ένδειξη προσφέρει ο εύφορος κάμπος που εκτείνεται νότια και αρδεύεται από τον Καλπακιώτικο ποταμό, από την καλλιέργεια του οποίου μπορούσαν να εξασφαλίσουν τα απαραίτητα οι κάτοικοι του οικισμού.

— Οι Φιλιάτες Θεσπρωτίας σε λιθογραφία του 1855.

Οι γνωστές μέχρι σήμερα ιστορικές πηγές δεν μας επιτρέπουν να καθορίσουμε ούτε την εποχή ίδρυσης των Φιλιατών, ούτε τη στιγμή κατά την οποία μετατράπηκαν σε διοικητικό κέντρο της περιφέρειας που εκτείνεται στη δεξιά όχθη του ποταμού Καλαμά, γνωστή με την ονομασία «Παρακάλαμος».

Ο Βρετανός στρατιωτικός Ουίλιαμ Μάρτιν Ληκ επισκέφθηκε την περιοχή των Φιλιατών το 1805. Σύμφωνα με το βιβλίο του «Travels in northern Greece», οι Φιλιάτες ήταν μία ημιορεινή κωμόπολη, κοντά στην κοιλάδα του Καλαμά. Την εποχή που ο Ληκ επισκέφθηκε την κωμόπολη, το μουσουλμανικό στοιχείο υπερτερούσε σημαντικά ενώ υπήρχαν και λίγοι χριστιανοί, οι οποίοι εργάζονταν ως τεχνίτες και έμποροι. Η πόλη είχε περίπου 2000 σπίτια και πολλά ισλαμικά τεμένη. Τα σπίτια ήταν κατασκευασμένα με προσοχή, είχαν παράθυρα σε όλους τους ορόφους και υπήρχαν αρκετοί κήποι με ελαιόδεντρα. Η κωμόπολη δεν διέθετε πηγή και οι κάτοικοι προμηθεύονταν το νερό από τα πηγάδια που υπήρχαν στις ρεματιές. Η περιοχή γύρω από τους Φιλιάτες ήταν ιδιαίτερα εύφορη και οι κάτοικοι καλλιεργούσαν σιτάρι, ελιές, όσπρια, καπνό, σταφύλια ενώ σημαντική ήταν

και η εκτροφή βοοειδών.

Ο Φρανσουά Πουκεβίλ στο έργο του «Ταξίδι στην Ελλάδα», κάνει αναφορά στους Φιλιάτες και μας πληροφορεί ότι η κωμόπολη ήταν χτισμένη σε ένα ευρύ οροπέδιο και το 1814, υπήρχαν περίπου 420 σπίτια, τρία τζαμιά, δημόσια λουτρά και μεγάλες στέρνες για τη συλλογή του βρόχινου νερού. Την εποχή της επίσκεψης του Γάλλου περιηγητή, η Ήπειρος μαστιζόταν από την πανώλη. Ο Πούκεβιλ συγκέντρωσε τους κατοίκους και προσπάθησε να τους προειδοποιήσει και τους επισήμανε ότι η πανώλη θα χτυπούσε πολύ σύντομα την ακμάζουσα κωμόπολη και έπρεπε να λάβουν άμεσα κάποια προληπτικά μέτρα και να κατασκευάσουν ένα λαζαρέτο. Ο δερβίσης της πόλης διαφώνησε με τα όσα είπε ο Πουκεβίλ και με οργισμένο και περιφρονητικό ύφος ζήτησε από τους κατοίκους να αγνοήσουν τα λόγια του χριστιανού διότι ήταν αντίθετα με τις αρχές της μουσουλμανικής θρησκείας. Ο δερβίσης τόνισε ότι αν η πανώλη χτυπήσει την μικρή πόλη, αυτό θα σημαίνει ότι ήταν θέλημα Θεού και οι πιστοί δεν πρέπει να αντιταχθούν στο πεπρωμένο. Ο θρησκευτικός ηγέτης των μουσουλμάνων δεν δίστασε να χαρακτηρίσει την πανώλη ως μία από τις «πόρτες του Παραδείσου» και οι παρευρισκόμενοι χειροκρότησαν το δερβίση.

Ένα μήνα μετά την ομιλία του Πουκεβίλ, εμφανίστηκε η πανώλη και σε λιγότερο από μια εβδομάδα είχε εξαπλωθεί σε όλα τα μέρη της πόλης. Ολόκληρες οικογένειες έχασαν τη ζωή τους μέσα σε μια ημέρα και οι ζωντανοί δεν επαρκούσαν για να θάψουν τους νεκρούς, οι οποίοι εγκαταλείφθηκαν στα έρημα σπίτια. Το αποτέλεσμα ήταν, από τα μέσα Φεβρουαρίου του 1814 ως τον Ιούνιο του ίδιου έτους, να επιζήσουν μόνο 130 από τους 2800 κατοίκους των Φιλιατών και αυτοί σε άθλια κατάσταση. Μετά τα όσα τραγικά συνέβησαν στη μικρή κωμόπολη, ο Αλή Πασάς έδωσε εντολή, σε όσους επέζησαν, να μην εγκαταλείψουν τους Φιλιάτες και τους απείλησε με θάνατο στην περίπτωση που θα παραβίαζαν την εντολή του.

Ο Παναγιώτης Αραβαντινός στο έργο του «Χρονογραφία της Ηπείρου» μας ενημερώνει ότι, με βάση τον κατάλογο της απογραφής του 1845, στους Φιλιάτες κατοικούσαν 200 μουσουλμανικές και 30 χριστιανικές οικογένειες.

Το 1878, ο Ηπειρώτης λόγιος Βασίλης Ζώτος στο έργο του «Ηπειρωτικά Μελέται», κάνει αναφορά στην κωμόπολη της Θεσπρωτίας και μας πληροφορεί ότι οι Φιλιάτες απείχαν περίπου 8 ώρες από την Παραμυθιά, 2 ώρες από την Βάρφανη και 4 ώρες από την Ηγουμενίτσα. Ο Ζώτος μας αναφέρει ότι στους Φιλιάτες υπήρχαν περίπου 500 οικογένειες μουσουλμάνων και 100 οικογένειες χριστιανών με συνολικό πληθυσμό 4000 άτομα (3000 μουσουλμάνοι και 1000 χριστιανοί). Η κωμόπολη είχε εκκλησία και νεόκτιστο σχολείο, το οποίο στεγάζονταν σε ένα χάνι. Ο Ηπειρώτης λόγιος κάνει αναφορά στην αξιόλογη οικονομική ζωή των Φιλιατών και στις στενές εμπορικές σχέσεις της κωμόπολης με την Κέρκυρα και τα Ιωάννινα. Η περιοχή ήταν υπό τον έλεγχο της οικογένειας του Τζιαφέρ Ντεμ Πασά (Ντεματαίοι) και του Νταλήπ Σεϊκου (Σεϊκάτες), οι οποίοι είχαν στην κατοχή τους σημαντικές εκτάσεις γης.

Οι Φιλιάτες δεν υπαγόταν στην επισκοπή Παραμυθιάς αλλά στην εξουσία Γηρομερίου. Συγκεκριμένα, μετά το θάνατο του Αλή πασά, μέσα στα όρια του πασαλίκιου των Ιωαννίνων λειτουργούσαν τέσσερις μητροπόλεις (Άρτης και Ναυπάκτου, Ιωαννίνων, Γρεβενών, Βελεγράδων), τέσσερις επισκοπές υποκείμενες στη μητρόπολη των Ιωαννίνων (Παραμυθιάς, Βελλάς και Κονίτσης, Δρυϊνιούπόλεως, Δελβίνου και Χειμάρρας), μία υποκείμενη στο μητροπολίτη της Λάρισας (Ραδοβιζίου), μία αυτόνομη αρχιεπισκοπή (Πωγωνιανής) και τρεις πατριαρχικές εξαρχίες (Μετσόβου, Πογδόριανης, Γηρομερίου). Η εξουσία Γηρομερίου περιλάμβανε την πόλη των Φιλιατών και 12 χωριά του ομώνυμου καζά, χτισμένα στις λοφοσειρές που εκτεινόταν στα βόρεια της πόλης και ενσωματώθηκε στην επισκοπή της Παραμυθιάς, προσωρινά μεταξύ 1863-1867 και οριστικά μετά το 1895, οπότε σχημάτισαν από κοινού τη Μητρόπολη Παραμυθιάς, Φιλιατών και Γηρομερίου.

Ο Ιφικράτης Κοκκίδης στο έργο του «Οδοιπορικά Ηπείρου και Θεσσαλίας» που εξέδωσε το 1880 το

ελληνικό Υπουργείο Στρατιωτικών, μας πληροφορεί ότι οι Φιλιάτες άνηκαν στο τμήμα Φιλιατών της επαρχίας Παραμυθιάς και κατοικούσαν περίπου 1450 άνθρωποι από τους οποίους οι 250 ήταν χριστιανοί και οι 1200 ήταν μουσουλμάνοι. Σύμφωνα με τον Κοκκίδη, η απόσταση που χώριζε την κωμόπολη από τη Σαγιάδα ήταν περίπου 4 ώρες. Ο Κοκκίδης μας ενημερώνει ότι στους Φιλιάτες υπήρχαν 4 ισλαμικά τεμένη, ένας χριστιανικός ναός και στην κωμόπολη είχε την έδρα του ο καϊμακάμης της περιοχής.

Εξίσου σημαντική πηγή, είναι η Οθωμανική απογραφή του 1895 (Σαλναμές Ιωαννίνων για το οικονομικό έτος 1311[1895], έκδοση έβδομη). Σύμφωνα με το σχετικό οθωμανικό νόμο, που ίσχυε από το 1864, η πρωτογενής διαίρεση της αυτοκρατορίας ήταν το βιλαέτι («νομαρχία» ή «γενική διοίκηση»). Κάθε βιλαέτι χωριζόταν σε σαντζάκια και αυτά σε καζάδες. Η περιφέρεια Φιλιατών είχε ήδη προβιβαστεί σε μουδιρλίκι από το 1846 και σε καϊμακαμλίκι το 1867 ενώ μέχρι το 1874, ο καζάς Φιλιατών ανήκε στο σαντζάκι Αργυροκάστρου. Σύμφωνα με την απογραφή του 1895, οι Φιλιάτες ανήκαν στον Καζά Φιλιατών, ο οποίος βρισκόταν στο σαντζάκι Ιωαννίνων, το οποίο με τη σειρά του, ανήκε στο βιλαέτι Ιωαννίνων. Με βάση λοιπόν αυτή την απογραφή, στους Φιλιάτες κατοικούσαν 317 οικογένειες (χανέδες) με συνολικό πληθυσμό 1575 άτομα (829 άνδρες, 746 γυναίκες). Ο καζάς Φιλιατών παρέμεινε στο σαντζάκι Ιωαννίνων μέχρι το 1910, εποχή κατά την οποία συστάθηκε το σαντζάκι του Ρεσαδιέ και εντάχθηκε σε αυτό ο καζάς Φιλιατών.

Δημογραφικά στοιχεία

Σήμερα ο πληθυσμός ανέρχεται στους 3000 περίπου μόνιμους κατοίκους, εμφανίζοντας αύξηση σε σχέση με την απογραφή του 2001, όπου ο πληθυσμός ανερχόταν στους 2246 κατοίκους. Στους Φιλιάτες διαμένει περίπου το 32,5% του συνολικού πληθυσμού του διευρυμένου Δήμου Φιλιατών και το 5,7% του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Θεσπρωτίας. Η κωμόπολη των Φιλιατών αποτελεί το τρίτο πολυπληθέστερο δημοτικό διαμέρισμα της Θεσπρωτίας μετά την Ηγουμενίτσα και τη Νέα Σελεύκεια. Η πρώτη φορά που ο πληθυσμός ξεπέρασε τους 2500 κατοίκους ήταν το 1951 ενώ ο μέγιστος αριθμός κατοίκων σημειώθηκε το 1961 με 3065 κατοίκους.

Πηγή: [Wikipedia](#)

•

Οι Φιλιάτες Θεσπρωτίας απο ψηλά

Θάνος Μικρούτσικος - Μιχάλης Γκανάς: "Αηχη των Φιλιατών η μπάντα"

Φιλαρμονική Ορχήστρα Φιλιατών. "Ωδή στην χαρά"

